

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Praxis Beneficiorvm D. Petri Rebvffi Montispessvlani
Ivrvim Doct. Ac Comitiss, Ivrisqve Pontificii Ordinarii
Professoris Paris. & ibidem in supremo Senatu Causarum
Patroni**

Rebuffi, Pierre

Coloniae, 1610

Dispensatio de non residendo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63686](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63686)

83 Privato quoq; propter delictum conferri potest beneficium à Papa, facta privationis illius mentione. c. ad aures. vbi Patrum in fin. de penis. & doct. in c. cum inter de reuinc. alias non valeret pronisio. l. si aliquid. C. de susceptor. li. 10. vide Fel. in ca. si uerum de heret. & quamuis his in casibus priuatus non sit nō promotus intra annum: tamen si cessante impedimento non promotus fuerit & tenuerit beneficium etiam simplex in conscientia tenetur ad restitutionem fructuum: quia non seruit beneficio: & alius promoueretur. & seruiret. cap. si de rescript. in 6. alioqui nulli essent prebyteri, nisi obtinerent ecclesias parrochiales: & in fundatione uerisimile est, quod fundatores hoc uoluerint: nec intentio eorum fuit dare cuidam non sacerdoti, & qui sacerdotio non fungeretur: ut *alibi dixi.*

84 Alia multa possem hic congerere, quæ forte lectorem detererent ab horum lectione: ideo cum his finem dicendi faciam, gratias Deo optimo maximo agens immensas.

Dispensatio de non residendo.

Conseruantur nobis etiam beneficia per dispensationem non residendo, potest enim ordinarius monere beneficiarium non residentem, ut resideat. qui, si monitionibus obtemperet, priuari poterit. c. ex tua. & sequi. de clericis non residentibus nisi per dispensationem sibi prouideat. Siquidem Deus opti. max. elegit sibi tribum Leui, ut ipsi seruiret, maxime circa aram Domi. cui beneficia id est decimas, & alia bona spiritalia dedit. Numer. 18. & scripsi in tract. de decimis q. 1. Bona uero temporalia idem dominus temporalibus uiris, id est laicis, & aliis tribus assignauit.

2 Et sic pro seruitio spiritali institutum est beneficium. c. si de rescript. in 6. c. concessio. 12. qu. 2. gl. in c. si de offic. vicar. ca. fin. n. q. 2. & pro tempore sunt in temporalis seruitio constituta sunt feuda. seu cano. de herma fidelis & in c. i. seq. ibidem. necda pro tem non officia temporalia. l. penul. C. de testa. milit. porali. l. pen. de domesticis & pro test. lib. 12. & nullus

per substitutum seruire potest. l. nullus qui nexu. C. de decurio. 10. sic est in stylo parlam. libr. 3. rub. de resistentibus officia. regio. & superius dixi in part. un. quare instituta sunt beneficia.

3 Unde sequitur prelatos maxime tenere residere, ut docet Hieron. in Leuico. his uerbis. Si quis uult pontifex esse, non tam uocabulo quam merito imitetur Moysem. imitetur & Aaron: quid enim dicitur de eis: quod non discedunt de tabernaculo domini: Erat ergo Moyses indefinenter in tabernaculo domini. Quid autem ei opus erat, ut aut à Deo aliquid discederet, aut ipse populum doceret?

4 Hec duo sunt Pontificis opera, ut à Deo discat legendo scripturas diuinas, & sepius meditando, aut populum doceat. sed illa doceat, quæ à Deo ipse didicerit, non ex proprio corde, uel humano sensu, sed quæ spiritus sanctus docet. Est & aliud opus, quod facit Moyses, ad bella non uadit, non pugnat contra inimicos, sed quid facit? orat, & donec orat uincit populus eius: si relaxauerit, & dimiserit manus, populus eius uincitur, & fugatur. Oret ergo sacerdos ecclesie indefinenter, ut uincat populus, qui sub ipso est, hostes inuisibiles, qui sunt demones impugnantes eos, qui uolunt pie uiuere in Christo. cap. si. 36. distinct.

5 Sed quidam ex nostris prelati terræ runc nos, qui in uita populum ipsis commissum non uisunt, nec quidem instruunt. Quid ergo faciunt? curas secularium principum, & aliorum, cum terreni sint, assumunt, contra statuta concilii Carthag. quod sic fuit statutum. Episcopus nullam rei familiaris curam ad se reuocet, sed electioni orationi, & uerbo predicationis tantummodo uacet. cap. Episcopus. 2. in 88. dist. ubi etiam dicitur, Episcopus aut sacerdos nequaquam seculi curas assumant, finaliter deiciantur: alii curias sequuntur.

6 Sed audi quid scribat Ambrosius. Ad palatium Imperatoris irem libenter, si hoc congrueret sacerdotis officio. c. conuention. 23. q. 8. Sed uæ illis mundo deditis, quia domus eorum infernus erit, nisi resipiscant.

Moneribene-
ficiarius
potest ut re-
sident.

Beneficia
pro spiri-
tuali serui-
tio sunt in-
stituta, seu
temporalis
porali.

Beneficia 7 Tenetur ergo beneficiarius, si debitum
velit officium exequi, residere in suo be-
neficio. nam quodlibet beneficium secun-
dum docto. residentiam exigit. *ca. quia non-*
nulla. de cleric. non residen. text. in ca. preterea.
de preben. dicit singula officia & beneficia
alsiduitatem exigunt personarum. ca. sim.
de cleric. non residen. lo. de Selua in tract. de be-
nef. in 4. parte. q. 10. & talis persona benefi-
cio quaratur, quæ residere in loco, & cu-
ram eius per seipiam valeat exercere. d.
ca. qui nonnulli. de cleric. non residen.

Simplicia 8 Tamen de generali consuetudine mū-
di. beneficia simplicia non exigunt resi-
dentiam: *vscribit Alex. in cons. 7. vol. 5. Fel.*
in c. dilectus. 2. col. 1. de rescrip. vide plenē Ni-
col. Milium in reperiario, in verb. beneficium.
qu. 23. versic. beneficium curatum vel non, &c.
Nam postquam beneficiatus recipit tem-
poralia beneficii, dignum quoque est, vt
seminet spiritualia. *ca. cum ex officio. de præ-*
fer. Sed hodie ad seruendum Deo sumus
tanquam testudines, & cancri: nam pigre
accedimus, & velut cancer retrorsum i-
mus: vscribit Hostiens. in c. 2. de offic. Archi-
presbyter.

Peccat non 9 Itaque non residens beneficii fructi-
bus priuari potest, & peccat mortaliter,
qui eos recipit, ne legitima subsit causa
forte studii *vscribit Angel. Clana. in sua sum-*
ma, in verb. clericus 7. nu. 4. sed conuerti de-
bent in ecclesie utilitatem cap. penul. de cler.
non residen. vel nisi sit privilegiarius. gloss. &
doct. in ca. de cetero. illo tit. Paul. Paris. conf. 32.
licet regulariter, in princip. vol. 4. & conf.
sequ.

Distributio 10 Verum glo. *in cle. vt hi qui, in verb. pars*
nes quando dimidia. *de etate & qualis. refert aliud esse in*
distributionibus quotidianis. quæ præsen-
tibus accrescunt, quod est verum, quando
in fundatione vel statutis ecclesie dicitur:
verbi gratia statutum dicit quod inter
presentes in missa distribuatur aureus: si
non sunt nisi duo, illi nihilominus habe-
bunt aureum.

11 Si verò dicatur in fundatione cuiuslibet
distribuendam esse solidum, tunc siue
plures sint siue pauciores, nihil vltra distri-

buetur, *vscribit Card. & Inol. ibi. & gloss. in*
verb. nequa. in titul. de reuen. capitula tempore
missæ in gregna.

12 Iud quoque non residens priuari po-
test beneficio post monitionem *cap. ex tuce,*
de cleric. non residen. Panor. in cap. ex parte, ibi-
dem. de Ripa in cap. 1. in 9. notab. num. 28. de iu-
dic. & Ancha. conf. 17. super primo. Oldrad.
conf. 195. articulo. lo. de Selua. qu. 3. in 4. parte. &
qu. sequ. decis. Neapolitan. 229. Serenissimus,
nisi per dispensationem sibi consulatur.

13 Valeret tamen statutum episcopi,
quod absentes per certum tempus sine li-
centia eius priuari essent, etiam sine moni-
tione, *vscribit Pan in cap. quoniam. §. porro. col. 4.*
vers. aduertendum tamen, vt lite non contesta.
& Fede. conf. 109. questio. magis, ac Oldrad.
conf. 181. de autoritate. Card. conf. 132. Archi-
presbyter. col. 3. & conf. 130. in quadam causa.
hoc plenè docet Henr. Boteus in tract. de
synodo episcopi, in 3. parti. art. 1. nu. 148. plus
addens itatutum ligare omnes, qui habent
in illa diocesi beneficia, etiam si resideant
alibi.

14 Verum in casibus, quibus non tene-
tur curatus residere non adstringitur re-
scriptum seu literas habere de non resi-
dendo, *per nos. in cap. clericos. de offic. vica. ca.*
ad audientiam. de cleric. non resid. argum. cap.
adiciamus. 16. qu. 1. hoc expresse decidit Card. qu.
14. num. 25. de offic. vica. sed potest sua autori-
tate curatus, & ex causa, vicarium ad mo-
dicam tempus constituere. c. si quis in clero.
7. qu. 1. doct. in cap. cum ex eo, de elect. in 6. doct.
in clem. vna. de offi. vica. facit. text. in cap. fin. de
offi. ord. nisi hoc prohibeat statutum syno-
dale, vel prouinciale. cap. illud, & capit. ni-
hil. 7. qu. 1. facit. l. 1. ff. de offi. eius. Henr. & Boic.
in c. clericos. col. 2. de offi. vica. Henric. Boteus in
tract. de synodo Episcopi in 3. parte. art. 1. num.
279. vers. quart. infero.

15 Extunc non valet consuetudo quod
inferior Episcopo possit in ecclesia cura-
ta instituere vicarium ad tempus: *vscribit*
in Roma. conf. 356. circa primu. col. 2. num. 6. qui
vicarius ad tempus non potest dici curatus,
quia pro voluntate constituentis solū exer-
cet curā, & illius nomine. gl. in verb. impa-

Priuilegia
rius literas
de non resi-
dendo habe-
re non de-
bet.

Prælati pro literis de non residendo peccationem recipere non debent.
 16 Ideo si episcopi pro illis literis acciperent pecunias, simoniam committerent, per c. non satis, & seq. de simo. & hodie ferè omnes eam incurunt simoniam, quando quidem semper accipiunt: nescio, an consuetudo illos excuset.

17 Et an valeat consuetudo, quod impeditus iuste non teneatur vicarium relinquere: docet gl. & doct. in cap. cum omnes, de constit. vide Antonium Butrium, conf. 51. in facto.

Vicarius temporalis ad nutum reuocari potest.
 18 Et is vicarius temporalis ad nutum reuocari potest, & ad voluntatem constituentis, nisi fuerit approbatus ab Episcopo, tunc ante annum sine causa destitui non potest: alioqui tenebitur reuocans ad damna & interesse: & ita de consuetudine seruatur in hoc toto ferè regno, maximè in lingua occitana: quòd quidem ad tempus prohibitum, post tempus est concessum. l. non solum. §. ut probari. ff. de noui oper. nuncia. & ibi doct. nisi fuerit ad certum tempus constitutus: quia durante illo tempore reuocari non debet instar locationis. l. qui ad certum. ff. loca.

Facultas non residendi à Papa & ab inferiore datur.
 19 Interdum conceditur hæc de non residendo facultas à Papa, & aliquando ab episcopo. c. penul. & per totum, de cleric. non resid. A Papa dari potest ad biennium, quinque annis, ac in perpetuum: si iusta causa lepra, vel alia moneat, sed non ab alio inferiore. c. licet canon, de elect. in 6. sic consuluit Panorm. conf. 88. in causa. col. 1. & sequ. in 1. vol. sed solet ad septennium dari commorantibus in studio, per reg. Cancel. 54. quæ probatur in c. cum ex eo, de elect. lib. 6. etiam ab episcopo ut ibi.

*Curati in-
dustria est
per se tene-
tur serui-
re.*
 20 Seruire per se tenetur Curatus, cum electa sit industria suæ personæ: & vnius electa ideo opera non est alterius opera. l. si non sortem. §. liberius. ff. de condic. indeb. & actus in quo est electa industria personæ non potest per alium explicari. l. nemo. 2. ff. de duob. reis. c. si. de offi. deleg. ca. is cui, illo. tit. in 6. & curæ animarum exercitium, & regimen est artium, c. cum sit ars, de etate & qualitat. nam alius à curato fortè erit ignarus, ut paniten-

tias pro criminis qualitate non possit imponere, vel innotescere. c. inensuram. de pen. dist. 8. & ibi gloss.

21 Insuper casus multos referunt doct. in quib. potest quis per vicarium deseruire, in c. ex iur. p. n. la. §. qui verò de preb. quos ego putarem breuius reduci posse ad casus sequentes. Nam deseruire potest quis per vicarium in casibus à lege, statuto, vel consuetudine permisis. Casus autem hi præstituantur à lege, aut propter necessitatē, aut utilitatē ecclesiæ, vel personæ.

22 Et quib. casibus excusatur quis à residendo, fructus suos facit, porinde ac si resideret. ca. super specul. de magist. c. 2. de priuil. in 6. quod declarat procedere in 12. casibus, quos scripsi in scholastic. priuil. leg. 31.

23 Propterea necessitatem ecclesiæ, vel ad utilitatē excusatur quoque clericus residendo, ut potest pro negotiis ecclesiæ sit absens constituere vicariū potest, etiā si residere iurauerit. c. ex part. 2. de cleric. non resid. Adde quosdam casus descriptos per gl. in l. verum §. ex facto. in verb. deponere. ff. de minor.

24 Dummodo non hoc affectauerit. §. i. temeraria. de excus. tur. in inst. doct. in c. de cetero. de cler. non resid. facit. text. ibi Hippol. multa. cumulat. in l. §. cum quis. ff. de quaestio.

25 Item si fuerit absens ob studium. c. cion. Suedon. ex eo. de elec. in 6. debet tamē (si afferat doct.) abesse eulicetia sui prælati. c. relatum. de cler. residendo. non resid. sed de consuetudine non petitur, nec requiritur in secularibus clericis, hæc licentia: quæ consuetudo valet, ut Inno. Host. & alii docent. in c. inter quatuor. de clericis non resid. & c. relatum, ibidem: ubi alternatiuè loquitur de licentia suorum prælatorum, vel studio literarum.

26 Nec aliquid soluere debent pro literis de non residendo, quippe sunt ab omnibus excepti, ut scripsi in scholastic. priuil. 30. nec aliàs cogi possunt ad residendū per prælatū: quia postquam à iure excusantur. Episcopus non est supra ius, ideo non poterit eos monere, ut resideant: quòd si fecerit, abutitur, tanquam veniens contra sanctos canones. c. inter. de cleric. non resid. & potest ab hac monitione appellari tanquam ab abusu ad parlamentum.

27 Adhuc excusatur quis ob necessitate
 ingruentem personæ, ut pote si valetudi-
 ne afficiatur curatus, tunc per substitu-
 tum deseruiet. *cap. ad audientiam. de cler.
 non resid. c. 1. & per totum. de cleric. & grotau.
 & c. vno. illo tit. in 6. facit. l. aut si valetudine.
 ff. de procurator. l. si cui. §. fin. ex quibus caus.
 maior, aut si necessario fuerit occupatus.
 c. adhec vbi doct. de offic. Archid. vbi Episco-
 pus occupatus plures habere potest vica-
 rios, facit. c. quoniam de offic. ordinar.*
 28 Vel etiam si necessitas inest personæ,
 cum habet plura beneficia, quippe non
 posset in vtroque residere. *d. c. non potest. de
 preb. in 6. ob id alteri per vicarium seruiet.
 c. excipienda §. qui verò. de preben.*
 29 Idem si pestis viget in loco beneficii:
 ut probat plene de Ripa. *in tract. de peste. in
 2. part. q. 5. vers. quimo pestis excusatur. allegat.
 text. in arg. in cap. ad supplicationem. de renun.
 vbi prælato licet renunciare beneficio, in
 quo tutè morari non potest, & cap. pasto-
 ralis. 7. q. 1. vbi dicitur posse fugere pro-
 pter inimicitias. cle. in agro. §. fin. de statu
 monach. cum similibus.*
 30 Sed in hoc casu pestis, ego dicerem
 contra, nisi reperiret vicarij, qui id tem-
 poris seruiret. nam in Euangelio dicitur:
*Mercenarium fugere lupum venientem: sed
 bonus pastor nõ fugit, sed opponit se pro
 muro hostibus, sicut Christus, & Apostoli
 ac deniq; diuus ille Thomas Cantuarien.
 Archiepisc. ut in eius vita continetur: li-
 cet quidam infani illi sancto viro male-
 dicant.*
 31 Et in tempore necessitatis, quæ ma-
 ior esse potest necessitas quam pestis: ideo
 dicerem id temporis teneri seruire per se,
 vel per alium, etiam si mortis corporalis
 imminet periculum: quia melius est
 mortem pati, quam gregem tempore ne-
 cessitatis deserere: sed potest monere par-
 rochianos, ut confiteantur, dum sani sunt,
 quos, si maluerint infirmitatem expecta-
 re, per fenestram audire illos poterit, aut
 alias ex longinquo nec ingredi tenebitur,
 si valeat infirmus surgere.
 32 Item personæ necessitatem voco, vt
 contigerit aliquem à Papa euocari: tunc

is à Papa vocatus poterit per vicarium de-
 seruire. *cap. cum dilectus. de cler. non residen-
 do. quod est verum, quando erat principaliter
 pro seruitio Papæ.*
 33 Secus si pro lucro suo, veluti quia est
 scriptor bullarum, aut procurator in pala-
 tio, tunc non excusatur, quia sui lucra gra-
 tia abest. *tex. in l. scriuarios, vbi Alex. & Iaf.
 C. de testa. milit. Reipublicæ enim causa
 eos abesse solos intelligimus, qui non sui
 commodi causa, sed coacti absunt. l. Rei-
 publicæ. §. l. non verè. ff. ex quibus causis ma-
 tor.*
 34 Vnde declaratum fuit in concilio
 Constan. *session. 19. quòd beneficiati præ-
 sentes in concilio recipient omnes fru-
 ctus, etiam distributiones, quæ dantur
 præsentibus: nam censentur præsentibus,
 & habentur pro residentibus: vbi etiam
 si caueretur statutus ecclesiæ contrarium,
 quibus hoc casu derogatum est.*
 35 Idem dicit Ang. Clauas. *in sua summa, Absens in
 in verb. cler. 7. q. num. 2. quando quis esset
 in seruitio Episcopi, nisi propter ambitio-
 nem, vt posset capere beneficium aliquod
 tunc enim non excusaretur: quod est no-
 tandum velut quotidianum. [sed hoc ca-
 sus non habebit distributiones.]*
 36 Excusatur etiam is, qui est in serui-
 tio legati vel Archiepiscopi. *c. ad audientiam,
 & c. de cetero. de cler. non resid. ac. ca. cum
 dilectus. vbi doct. ibid. & de Archiepiscopo
 intelligendum est, quando clericos suæ
 diocæsis, non autem suffraganeorum re-
 cipit, arg. cap. pastoralis. de offic. ord. c. vno. de
 foro compet. in 6.*
 37 Restringe tamen, quòd Episcopus
 vltra duos non habeat, *ibi. in d. c. ad audien-
 tiam. nisi ecclesiæ tot & tantis abundaret
 canonicis, qui possunt sufficere ad serui-
 tium ecclesiæ, remotis quatuor, vel plu-
 ribus, quos Episcopos habet.*
 38 Vt videmus in ecclesiis regularibus
 secularizatis, ad quas tot confugerunt vni-
 dique irregulares apostatæ, vt laqueus
 confringeretur illorum: sic enim apostata
 & irregulares appello, qui ex illo non
 erant monasterio, vel nisi eorum expressa
 fuerit habita mentio in bulla: quod alias

non est præsumendum: nec iure secularis facti sunt, ob id non possunt postea obtinere beneficia, cum sint excommunicati relinquentes habitum & apostatantes.

39. Secundò limitatur, ut procedat, cum Episcopus eos haberet pro suo seruitio, secus si eos alciuisset abique iusta causa, ad venandum forte, vel pro voluptate ad ludendum. *cap. inter. vbi Host. de cler. non residendo.*

Episcopus 40. Tertio non possit Archiepiscopus suos canonicos excusare à residendo. *cap. cum dilectus. ibi circa nos de cler. non residendo. arg. cap. si compromissarius, versio. no alienos. restringitur, de election. in 6. hoc docet. Ioann. Andr. in cap. vno. de cleric. non residendo. col. 2. lib. 6. in Nouel. facit. l. 2. §. diuus Adrianus. ff. de iure fisci.*

41. Quarto nec quidem habere duo permitteretur, si cultus diuinus ex eo destrueretur, ob paucitatem ministrorum. *cap. pen. de cler. non residendo. vel si ecclesia remaneret destituta literatis, cantoribus, aut aliis necessariis: remanentibus soli canonici illiterati & stolidi, qui graue possent afferre detrimentum, & scandalum ecclesie.*

Necessitate 42. Quintò finita necessitate, vicarius cessante curatus seruire tuncur. definit posse seruire, verum curatus per se deseruiet: nam cessante causa cessare debet effectus. *l. quod dictum. ff. de pact. e. cum cessante, de appella. & quod belli calamitas introduxit, pacis lenitas sopiat. l. vna. in prin. C. de caducis tollen. l. as. plura ad hoc congerit in l. i. in vlt. notab. ff. de officio eius. & do. Tiraq. in suo tract. cessante causa.*

43. Sextò procedit, cum illa necessitas esset causa mediata, cur iste curatus non residet, alioqui nequaquam excusaretur, ut quia antea forte non residebat. *d. cap. ad audientiam. doct. in cap. i. de cler. agrotan. text. in l. pen. §. docere. ff. ne quis eum qui in ius voc. est vt eximat. facit. text. in l. socium qui. ff. pro socio, scripsi in §. i. in gl. impedimento in si. de colla. in concor. ibi vide quæ dixi.*

44. Septimò non creditur impedito, vel occupato, nisi appareat de causa vt plene probat. *l. as. in d. l. i. colum. 13. ff. de offic. eius: veritatem enim spectamus. l. si forte. ff. de*

castro. pecul. & doct. in l. si donatione C. de colla.

45. Octauò idem in inferiore prælato dicunt doct. per cap. relatum, ibi, nisi forte de licentia suorum prælatorum. *l. de cler. non residendo. vbi prælatus inferior etiam à residentia dispensat duos, quos secum ducit, vt pote Abbas, dummodo sit iusta causa: reditum fuit.*

46. Nonò non debent admitti etiam ad celebrandum sacerdotes simplices in aliena diocesi, sine licentia sui episcopi: vt dicitur in ca. fraternitatis, de cler. non residendo. *cap. primum, & per totum. de cler. peregr. & Angel. Claus. in verbo cler. 7. in fin. quod non seruant hodie sacerdotes, nec vicarii Episcoporum, sed hoc seruare deberent, & inuenirent maxime Paris. multos apostatas.*

47. Item si religiosus obtineat parrochiam ecclesiam, poterit per vicarium deseruire, & debet, nisi dispensatum fuerit secum per Papam, quod per se deseruire valeat. *cap. 2. vbi. gloss. de stat. monach. præfata ca. i. de capel. monach. l. ob religionem cui vicarium est obligatus, à quo non debet egredi, tum propter habitus diuersitatem. cler. i. de elect.*

48. Nisi religiosus propter prædicationem foret ecclesie valde utilis. *cap. quod Dei timorem, de statu monach. cap. Doctos. & seq. 16. q. Adde quæ superius scripti in dispensatione. Religios.*

49. Idem cum extraneus non valens loqui idiomate patriæ beneficium haberet ex dispensatione Papæ, tunc quoque necessarium est illi vicarium præficere, qui populum instruat. *c. quoniam. & c. inter ca. tertia, de offic. ord. de his exteris plura offerunt inferius dicenda, secundum varietatem rescriptorum, in 3. part. in rescriptis mistis.*

50. Idem si cui necesse fuerit peregrinationis votum implere, durante absentia propter suæ personæ necessitatem per vicarium deseruiet. *cap. fin. de voto. quod est verum, si votum fuerit emissum ante beneficium adeptum: sed postquam accepit quis beneficium obligatus est ad residentiam,*

etiam etiam si modicum sit beneficium. *ca. conquirente. de cler. non residen. à qua residentia non potest absolui etiam ex voto, sine facultate & licentia sui superioris emisso. cap. sicut ex literis, de iure iur. cap. magna. ubi not. de voto.*

Per se deseruiens vi. a. n. ubi abe. resp. est.
 51 Idem dicendum est, si quis deseruiat: tamen adhuc ut cultus augeatur diuinus vult vicarium vnum, aut plures habere, tunc hoc non denegatur eidem, quia ad laudem Dei tendit, per c. illud. & c. nihil. 7. q. 1. & not. in cap. clericos. de offi. vicar. nec auctoritas prelati requiritur hoc casu, vel aliqua regimini litera, cum ipse curatus per se regat.

Vicarium presbiter in succursu quis potest.
 52 Idem si parrochia sit ampla, & aliqua ecclesia, quam succursum vocant, ab illa dependeat: tunc quoque vicarium auctoritate sua alteri illarum præficere poterit. *ca. ad audientiam primo, de eccles. a. edificand.*

Ab homine dispensatur a residentia.
 53 Ab homine etiam dispensatio de non residendo peti solet, si forte dispenset Papa, vel episcopus ex iusta causa. *c. relatum ibi vel pro alius honestis causis, de cler. non residen. cap. prop. sicut. de silis presbyt. capit. cum ex eo de elect. in 6. alioqui dispensans non est tutus. Feder. consil. 256. de iure communi. & plenè loam. de Selua in tract. benef. in 4. parte. que est. 8.*

Dispensatus a residentia sine iusta causa non est tutus.
 54 Nec excusatur dispensatus de non residendo, nisi iustam habeat causam per iura prædicta, & per gl. in cap. non est de voto. Et hoc nominatim docet Angel. Clauas. in sua summa. in verb. cler. 7. in princ. Idq; propter multa mala, quæ pauperibus contingunt, & ecclesie propter sui curati vel prelati absentiam.

Mala que contingunt ex absentia beneficiorum.
 55 Primum deseruitur hospitalitas, quam omnino Deus nobis iniungit: ut in cap. de monachis. de preben. & negliguntur pauperes, qui sunt membra Christi: ut patet in Euangel.

56 Ecclesie ruinam patiuntur ex beneficiorum absentia, cum nullus sit, qui eas reedificet. *cap. fundamenta. §. dignè, de elect. in 6. ibi.* Nunquid obduxit obliuio, quæ vrbis, quæ incolis nota dispendia intulerunt hæctenus peregrina regimina? nunquid non hæc destructio mœnium,

deformatio proueniens ex ruinis luce clarius manifestant? nunquid non hæc ipsa veneranda Dei templa præsentis manu sacrilegia diebus nostris nefarie violata proclamant. &c.

57 Cultus minuitur diuinus per mercenarios, qui non seruiunt, & quibus nulla est cura de ouibus. *ut sacrum docet Euangelium. & text in c. ex parte. de constitut.*

58 Hæreses nascuntur, & pullulant, cum pastor est absens: *ut in Euangelio. Maledictus homo seminauit zizania, cum dormiret pastor, vel absens esset.*

59 Summatim omnia insurgunt mala ex absentia pastorum & prelatorum: veluti docet ipsa experientia. *cap. quam sit, de elect. cui malo subuentum esse magnopere desiderarem.*

60 Adde quod hic dispensatus de non residendo nequaquam recipiet fructus beneficii, nisi concedatur hoc expresse in dispensatione, vel nisi fauore studii, sic esset dispensatus. *cap. cum ex eo, de elect. in 6. cap. ex tua. & cap. relatum. de clericis non residentibus.*

Dispensatus a residendo fructus an recipiat.

61 Aut si statutum vel consuetudo esset in contrarium, vel dispensatus esset super atate, hæc enim tendere videtur dispensatio, ut minor interim fructus percipiat. *Ioann. And. in d. cap. cum ex eo, in verb. iusta. & Ant. Buirig. in cap. at si clerici, de adulteris, periculo ad quartum principale, de iud. facit. gl. in c. quia in tantum, de prebendis.*

62 Per statutum vero permitti potest, ut Statutus quis per vicarium deseruiat: si statutum testis permittit factum sit cū causa & auctoritate episcopi. *cap. c. cum omnes. de constit. alioqui non glo. & per vicarium doct. in c. 2. de verb. & rerum signif. in 6. Feder. deseruiat. conf. 246. de iure.*

63 Nec sufficeret adhæc auctoritas vicarii episcopi, nisi specialem super hoc habeat potestatem, teste Feder. consil. 264. si canonici. & superius scripsi in materia vicariorum episcopi.

64 Nisi præfata statuta fuissent introducta à capitulo sede vacante: quia tunc omnis iurisdictio penes capitulum erat deuoluta, & ita perinde valebunt, ac si ab ipso episcopo edita essent. *ca. ne sede vacan. Feder.*

Feder. de Senis. conf. 16. capitulum. & ecclesie, & superius dixi in tract. de uolutionum.

65 Interdum id consuetudine videmus indulgeri, veluti quia forte Canonici sunt pauperes, vt non possint commodè viuere ex fructibus præbende: tunc potest introducere consuetudo, quod recipiant aliquid deseruendo per vicarium: vel si alias ex iusta causa fuerit inducta consuetudo. c. cum omnes, de const. c. ad audientiam, de cler. non resid. Ioan. de Selua in tracta. de benef. in 4. parte. q. 6. Pator. & alii in d. c. extirpanda. §. qui verò, de præbenda.

66 Non tamen valet consuetudo de non residendo in curatis, cum hæc nimis sit ecclesiis, & animabus damnosa. cap. licet canon. de elect. in 6. gloss. in §. nam ecclesiarum, in verb. resident. in proemio pragmat. sanctio. sic docet Fel. in d. cap. cum omnes. col. 16. refert & sequitur de Ripa in lib. respon. de legib. cap. 14. ex impensis, in octauo dubio, & in cap. cum M. num. 41. & seq. de constu. plenè Ioannes de Selua. in tracta. de benef. in quarta parte, quaestione secunda: imò peccat mortaliter non residens, quia facit contra naturalem iustitiam, qua tenetur ipsemet ex suscepto officio gerere curam ouium Christi: vt testatur Caiet. in sua summa. in verbo beneficium ecclesiasticum, quem refert Henric. Boetius in tract. de Synodo episcopi, in tertia parte, art. 1. num. 150.

67 Præterquam in casibus, in quibus excusatur: vt superius dixi. Et quando beneficium esset ita tenue, quòd ex illo commodè viuere non posset: vt decidit Angel. de Claua. in sua summa, in verb. clericus. 7.

68 Amplia prædicta quoque procedere pluribus aliis casibus, in quibus videlicet maior erit: aut similis ratio, nam tunc poterit Episcopus, vel alius indulgere, ne per se resideat, per text. in §. porro, que fuit prima causa benef. amittendi, ibi, si qua fuerit antiquioribus causis similis, seu maior: vt proinde sciat vtrum beneficium sit amittendum, an nihilominus retinendum.

69 Veluti si doctor aliquis utiliter legat in vniuersitate multos erudiendo, quam obrem putarem excusandum à residentia

Consuetudo quando absente in excusare possit.

in loco beneficii, sicut scholastici: de quib. in scholasti. priuileg. scripsi per aub. multo magis. C. de sacrosanct. ecclesie.

70 Vingtiquatuor casus in quibus licet per vicarium deseruire enumerat. Ioan. de Selua in tract. de benef. in 4. parte. que. 6. post Pator. & alios in cap. extirpanda. §. qui verò, de præbe. qui ferè omnes comprehenduntur sub tribus casibus, quos supra scripsi. Primus ratione vtilitatis ecclesie, videlicet fauore studii. c. relatum, de cler. non resid. c. cum ex eo de elect.

71 Secundus ratione necessitatis belli, aut pestis. Pano. in c. per tuas, per illum. text. de dona. Imò. in ca. fin. de cler. non resid. Tertius est quando à iure hoc est expressum, vt absentia pro seruitio Episcopi, vel sui superioris. c. cum dilectus, & c. de cetero, de clericis non residens.

72 Idem dicimus in officialibus Regiis, Officiali vt residere teneantur in locis, quibus tantquam officiales præfecti sunt, vt plenè statutum est in ordinatio. Regiis. rub. De la residence que sont tenuz faire, mesme ment les officiers Royaux. & scripsi in Concord. in §. 1. de collatio. in glossa residentie.

73 De triplici residentia vide per Innocent. c. fin. de cler. non resid. quem plenè refert & prosequitur Barba. in clement. gratia, col. 11. & sequent. de rescript.

74 Ad hæc clericus secularis habens beneficium exigens residentiam, vt pote curatum, sortitur ibi domicilium, secus si non requirat residentiam, per textum in c. dilectus. 2. de rescr. vbi amplè Felin. & alii in c. ex ore, de priuileg. quid autem operetur effectus domicilii, conscribo in tracta. de domicil. elect. in ordin. Reg. in tertio tomo.

75 Superest hic videre, Quis facultatem non residendi valeat concedere? Respondeo, is qui residendi necessitatem imponit: Eius enim est soluere, cuius est ligare. l. si puella. ff. de sponsal. l. 3. de re iudicata. si. l. eius est velle, de regulis iuris. ideo Rex poterit Consiliariis, & aliis officialibus suis facultatem non residendi in palatio suo concedere: vt patet in ordinatio. Regiis, in dicto titulo. de la residence, &c.

76 Sic quoque Papæ datum est non residendi

fidendi facultatem omnibus beneficiariis indulgere, necnon Episcopis. idem à iure permissum est in ca. licet canon, de elect. in 6. hæcenus de residentia, ad alias dispensationes veniamus.

Dispensatur cum Episcopo, ut a habere beneficia.

77 Dispensatur interdum cum Episcopo, ut ea beneficia, quæ tempore promotionis obtinebat, retinere possit: cui sic dici solet in bulla: ut commodius sustentari valeas de alicuius subventionis auxilio, &c. alioqui vacant priora beneficia per addeptionem episcopatus lapsæ trimestri ad consecrandum, per ca. cum in cunctis. §. cum verò, de electio. dixi in §. si. de mand. Apostol. in concord.

Contra episcopos in sa manet.

78 Hodie verò tanta viget ambitio, ut quis non vno contentus viuat episcopatu, sed nec quidem centum: quin si cunctos haberet episcopatus, & abbatias totius regni, nihilominus adhuc esuriret: patet in multis, qui deuorant episcopatus, consumuntq; abbatias regni, necnon aliorum: quos Deus Opt. Max. sua gratia dignetur

illuminare, & ambitum illorum compescere.

79 Interim verò non putarem summum Pontificem tutum in largiendis huiusmodi dispensationibus, aliquando plus æquo liberalem: nec quidem ambitiosum miserè esurientem dispensatum in conscientia, veluti supra dictum fuit: quamobrem dicendum eis foret potius in præfatis dispensationum literis, ut citius & celerius in infernum, descendere valeas, de alicuius subventionis auxilio tibi providemus, &c.

80 Dispensatur etiam cum extraneo nõ loquente idiomate patriæ: de qua dispensatione dicitur inferius in rescriptis missis.

81 Aliæ pleræq; sunt dispensationum species, quas tanquam raras, & parum in forensi iudicio agitari solitas consultus prætermittam, finem imponens huic secundæ parti nostræ praxis:
de his gratias Deo
agens.